

श्री लक्ष्मी पूजा

संकलन

प.पू.आप्पा महाराज

(श्री. बसवेश्वर ढोले)

श्री लक्ष्मी पूजा (shree laxmi pooja)

(इ बूक *)

प.पू.आप्पा महाराज (श्री.बसवेश्वर ढोले)

प्रकाशक

सौ.कुमुदिनी सिद्धेश्वर घुले

सप्तर्षी प्रकाशन

गट ८४/२, दामाजी महाविद्यालयामागे,

घुलेनगर, दामाजीनगर,

मंगळवेढा जि.सोलापुर ४१३३०५

Email:saptarsheepublishing@gmail.com

Website: www.saptarshee.in

Facebook:saptarshee publishing

व्यवस्थापन:

श्री सय्यद शेख

९८२२७०१६५७

रचना

किशोर घुले

प्रथमावृत्ती: ऑक्टोबर २०१८

मुद्रक:

कृतिका प्रिंटर्स,मंगळवेढा ९७६६९२४९९२

मुल्य: रु.१२ /-

ई बूक विनामुल्य वितरनासाठी

*या पुस्तकातील मते, विधी,माहिती संकलन संबंधित लेखकचे असुन त्याच्याशी प्रकाशक सहमत असतीलच असे नाही.

१. श्री लक्ष्मी पूजा

घर असो किंवा कार्यालय दिवाळीमध्ये लक्ष्मीपूजनाला प्रत्येक ठिकाणी पारंपारिक आणि धार्मिक महत्त्व आहे. अश्विन वद्यअमावस्येला संध्याकाळी वर्षानुवर्षे विशिष्ट मुहूर्तावर लक्ष्मीपूजा केली जाते. दिव्यांची आणि त्याबरोबरीने आनंदाची उधळण करणारा हा सण राज्यासह देशविदेशात साजरा केला जातो. दिवाळीमध्ये लक्ष्मीची पूजा करून आपल्यावर तिचा कृपा-आशीर्वाद राहावा, यासाठी मनोकामना केली जाते. हिंदु मान्यतेनुसार अश्विन अमावस्येच्या रात्री लक्ष्मी सर्वत्र संचार करते आणि आपल्या निवासासाठी योग्य असे स्थान शोधू लागते. जेथे चारित्र्यवान, कर्तव्यदक्ष, संयमी, धर्मनिष्ठ, देवभक्त आणि क्षमाशील पुरुष व गुणवंत आणि पतीव्रता स्त्रिया ज्या घरी असतात, त्या घरी वास्तव्य करणे लक्ष्मीला आवडते, अशी आख्यायिका आहे. समृद्धी आणि ऐश्वर्य यांचे प्रतीक असलेल्या लक्ष्मीची पूजा या रात्री केली जाते. घरातील सोन नाणं-रोकड ह्यांची पूजा करतात. व्यापारी सर्व हिशोबाच्या वह्यांच पूजन करतो. ह्या धनलक्ष्मीच्या पूजनाबरोबरच त्या दिवशी आरोग्य लक्ष्मी (केरसुणी) हिची पण पूजा करतात. त्याने लक्ष्मी स्थिर राहते असा समज आहे. अनेक घरांत श्रीसूक्तपठणही केले जाते.

व्यापारी लोकांचे हिशोबाचे नवीन वर्ष लक्ष्मीपूजनानंतर सुरू होते. या दिवशी सर्व अभ्यंग स्नान करतात. पाटावर रांगोळी काढून तांदूळ ठेवतात. त्यावर वाटी किंवा तबकठेवतात. त्यात सोन्याचे दागिने, चांदीचा रुपया, दागिने ठेवून त्यांची पूजा करतात. या दिवशी स्वच्छता करण्यासाठी लागणारी नवी केरसुणी विकत घेतात. तिलाच लक्ष्मी मानून तिच्यावर पाणी घालून हळद-कुंकू वाहून घरात वापरण्यास सुरुवात करतात. लक्ष्मी पूजनानंतर फटाक्यांची अतिषबाजी करून आनंद साजरा केला जातो. प्राचीन काळी या रात्री कुबेरपूजन करण्याची रित होती. कुबेर हा शिवाचा खजीनदार आणि धनसंपत्तीचा स्वामी मानला जातो. दीपप्रज्वलन करून यक्ष आणि त्यांचा अधिपती कुबेराला निमंत्रित करून पुजणे हा मुळचा सांस्कृतिक कार्यक्रम होता. परंतु गुप्तकाळात वैष्णव पंथाला राजाश्रय मिळाल्याने आधी कुबेराबरोबरच लक्ष्मीचीही पुजा होऊ लागली. विविध ठिकाणी झालेल्या उत्खननात कुशाण काळातील अनेक मूर्ती सापडल्या आहेत. त्यांमध्ये कुबेर आणि लक्ष्मी एकत्र दर्शविले आहेत. काही मूर्तींमध्ये कुबेर त्याची पत्नी इरिति सह दाखविला आहे. यावरून असे दिसते की प्राचीन काळी कुबेर आणि त्यांची पत्नी इरिति यांची पूजा केली जात असावी. कालांतराने इरितिचे स्थान लक्ष्मीने घेतले आणि पुढे कुबेराच्या जागी गणपतीला प्रतिष्ठित केले गेले.

श्री लक्ष्मीकुबेर पूजाविधी :

यजमानाने (पूजक) स्वतः कुंकुम-तिलक लावावा.

आचमन

पुढील ३ नावे उच्चारल्यावर प्रत्येक नावाच्या शेवटी डाव्या हाताने पळीने

पाणी उजव्या हातावर घेऊन प्यावे —

श्री केशवाय नमः ।

श्री नारायणाय नमः ।

श्री माधवाय नमः ।

या नावाने हातावर पाणी घेऊन खाली ताम्हणात सोडावे —

श्री गोविन्दाय नमः ।

त्यानंतर पुढील नावे अनुक्रमे उच्चारवी.

श्री विष्णवे नमः । श्री मधुसूदनाय नमः । श्री त्रिविक्रमाय नमः । श्री

वामनाय नमः । श्री श्रीधराय नमः । श्री हृषीकेशाय नमः । श्री पद्मनाभाय

नमः । श्री दामोदराय नमः । श्री संकर्षणाय नमः । श्री वासुदेवाय नमः ।

श्री प्रद्युम्नाय नमः । श्री अनिरुद्धाय नमः । श्री पुरुषोत्तमाय नमः ।

श्री अधोक्षजाय नमः । श्री नारसिंहाय नमः । श्री अच्युताय नमः । श्री

जनार्दनाय नमः । श्री उपेन्द्राय नमः । श्री हरये नमः । श्री श्रीकृष्णाय नमः ।

(याप्रमाणे पुन्हा एकदा आचमन करावे) (हात जोडावेत.)

प्रार्थना

श्रीमन्महागणाधिपतये नमः । इष्टदेवताभ्यो नमः । कुलदेवताभ्यो नमः ।
 ग्रामदेवताभ्यो नमः । स्थानदेवताभ्यो नमः । वास्तुदेवताभ्यो नमः ।
 आदित्यादिनवग्रहदेवताभ्यो नमः । सर्वेभ्यो देवेभ्यो नमः । सर्वेभ्यो
 ब्राह्मणेभ्यो नमो नमः । अविघ्नमस्तु ।
 पूजकाने आपल्या दोन्ही डोळ्यांना पाणी लावावे
 आणि पुढील श्लोक म्हणावा
 तिथिर्विष्णुस्तथा वारं नक्षत्रं विष्णुरेव च ।
 योगश्च करणं चैव सर्वं विष्णुमयं जगत् ॥

संकल्प

उजव्या हातात अक्षता घ्या आणि पुढील संकल्प म्हणा :

मम आत्मनः परमेश्वर-आज्ञारूप-सकलशास्त्र-

श्रुतिस्मृतिपुराणोक्त-फलप्राप्तिद्वारा

श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं श्रीमहालक्ष्मीप्रीतिद्वारा

अलक्ष्मीपरिहारपूर्वकं

विपुलश्रीप्राप्ति-सन्मंगल-महैश्वर्य-कुलाभ्युदय-सुखसमृद्ध्यादि-कल्पोक्त-फलसिद्ध्यर्थं

लक्ष्मीपूजनं कुबेरपूजनं च करिष्ये । तत्रादौ निर्विघ्नतासिद्ध्यर्थं

महागणपतिपूजनं करिष्ये । शरीरशुद्ध्यर्थं विष्णुस्मरणं करिष्ये ।

कलशशंखघंटादीपपूजनं करिष्ये ।

(श्री महालक्ष्मीच्या आशिर्वादाने माझे / आमचे दारिद्र्य परिहार व्हावे व पुष्कळ लक्ष्मीप्राप्ति, मंगल ऐश्वर्य, कुलाची अभिवृद्धि, सुख-समृद्धि आदि फलप्राप्ति व्हावी; म्हणून लक्ष्मीपूजन आणि कुबेरपूजन करतो.)

श्री गणपतिपूजन

(ताम्हाणात किंवा पाटावर तांदुळ घेऊन त्यावर विडा आणि नारळ ठेवावा. नारळ ठेवताना नारळाची सोंड पूजकाच्या दिशेने ठेवावी. विडा ठेवताना देठ देवाच्या बाजूला आणि अग्रभाग पूजकाच्या दिशेने ठेवावेत. पुढील मंत्र म्हणून नारळावर गणपतीचे आवाहन करावे व पूजा करावी.)

वक्रतुण्ड महाकाय कोटिसूर्यसमप्रभ ।

निर्विघ्नं कुरु मे देव सर्वकार्येषु सर्वदा ॥

(वळलेली सोंड, विशाल शरीर, कोटी सूर्याचा प्रकाश असलेल्या हे (गणेश) देवा माझी सर्व कामे नेहमी विघ्नरहित कर.)

ऋद्धिबुद्धिशक्तिसहितमहागणपतये नमो नमः ।

(ऋद्धी, बुद्धी आणि शक्ती सहित महागणपतीला नमस्कार करतो.)

महागणपतिं साङ्गं सपरिवारं सायुधं सशक्तिकम् आवाहयामि ।

(महागणपतीला सर्वांगांनी आपल्या परिवारासह आपल्या शस्त्रांसहित आणि सर्वशक्तीनिशी येण्याचे आवाहन करतो.)

महागणपतये नमः । ध्यायामि ।

(महागणपतीचे ध्यान करतो.)

महागणपतये नमः । आवाहयामि ।

(महागणपतीला नमस्कार करून आवाहन करतो.)

(नारळावर अक्षता वहाव्यात.)

महागणपतये नमः । आसनार्थं अक्षतान् समर्पयामि ।

(महागणपतीला नमस्कार करून आसनाप्रती अक्षता अर्पण करतो.)

(अक्षता वहाव्यात.)

महागणपतये नमः । चन्दनं समर्पयामि ।

(महागणपतीला नमस्कार करून गंध अर्पण करतो.)

(नारळाला गंध लावावे.)

ऋद्धिसिद्धिभ्यां नमः । हरिद्राकुङ्कुमं समर्पयामि ।

(ऋद्धिसिद्धींना नमस्कार करून हळद-कुंकू अर्पण करतो.)

श्री लक्ष्मी पूजा

(हळद, पिंजर वहावी.)

महागणपतये नमः । पूजार्थे कालोद्भवपुष्पाणि समर्पयामि ।

(महागणपतीला नमस्कार करून पूजेसाठी सध्या फुलणारी फुले अर्पण करतो.)

(फुले वहावी.)

महागणपतये नमः । दूर्वाङ्कुरान् समर्पयामि ।

(महागणपतीला नमस्कार करून दूर्वा अर्पण करतो.)

(दूर्वा वहाव्यात.)

महागणपतये नमः । धूपम् समर्पयामि ।

(महागणपतीला नमस्कार करून धूप ओवाळतो.)

(उदबत्ती ओवाळावी.)

महागणपतये नमः । दीपं समर्पयामि ।

(महागणपतीला नमस्कार करून दिवा समर्पण करतो.)

(निरांजन ओवाळावे.)

महागणपतये नमः । नैवेद्यार्थे पुरतस्थापित-मधुरनैवेद्यं निवेदयामि ।

(महागणपतीला नमस्कार करून नैवेद्यासाठी मधुर (गोड) नैवेद्य निवेदन करतो.)

(उजव्या हातात दूर्वा किंवा फूल घेऊन त्याच्यावर पाणी घालावे. ते पाणी नैवेद्यावर शिंपडून आपल्या दोन्ही डोळ्यांवर डावा हात ठेवून पुढील मंत्र म्हणत नैवेद्य समर्पण करावा.)

प्राणाय नमः ।

(हे प्राणासाठी अर्पण करत आहे.)

अपानाय नमः ।

(हे अपानासाठी अर्पण करत आहे.)

व्यानाय नमः ।

(हे व्यानासाठी अर्पण करत आहे.)

उदानाय नमः ।

(हे उदानासाठी अर्पण करत आहे.)

समानाय नमः ।

(हे समानासाठी अर्पण करत आहे.)

ब्रह्मणे नमः ।

(हे ब्रह्माला अर्पण करत आहे.)

(ते फूल किंवा दूर्वा नारळावर वहाव्यात.)

टीप : ‘नमः’ च्या जागी ‘स्वाहा’ असेही म्हणू शकतो. महागणपतये नमः । नैवेद्यं समर्पयामि ।

(महागणपतीला नमस्कार करून नैवेद्य अर्पण करतो.)

मध्ये पानीयं समर्पयामि ।

(मध्ये पिण्यासाठी पाणी अर्पण करत आहे.)

उत्तरापोशनं समर्पयामि ।

(आपोशनासाठी पाणी अर्पण करत आहे.)

हस्तप्रक्षालनं समर्पयामि ।

(हात धुण्यासाठी पाणी अर्पण करत आहे.)

मुखप्रक्षालनं समर्पयामि ।

(तोंड धुण्यासाठी पाणी अर्पण करत आहे.)

करोद्वर्तनार्थं चन्दनं समर्पयामि ।

(हाताला लावण्यासाठी चंदन अर्पण करत आहे.)

मुखवासार्थं पूगीफलताम्बूलं समर्पयामि ।

(मुखवासासाठी पान-सुपारी अर्पण करत आहे.)

दक्षिणां समर्पयामि ।

(दक्षिणा अर्पण करत आहे.)

(समर्पयामि म्हणतांना हातावर पाणी घेऊन ताम्हाणात सोडावे.)

अचिन्त्याव्यक्तस्वरूपाय निर्गुणाय गुणात्मने । समस्तजगदाधारमूर्तये ब्रह्मणे नमः ॥

(अचिंत्य, निराकार, निर्गुण, आत्मस्वरूपी, सर्व जगाला आधारभूत अशा

ब्रह्माला मी नमस्कार करतो.)

कार्य मे सिद्धिमायातु प्रसन्ने त्वयि धातरि ।

विघ्नानि नाशमायान्तु सर्वाणि गणनायक ॥

(हे गणपती, तुझे अधिष्ठान असता आणि तू प्रसन्न असता माझे कार्य सिद्धीस

जावो आणि त्यामध्ये येणाऱ्या संकटांचा नाश होवो.)

अनया पूजया सकलविघ्नेश्वरविघ्नहर्तामहा

गणपतिः प्रीयताम् ।

(ह्या पूजेने सर्व संकटांचा नाश करणारा महागणपती प्रसन्न होवो.)

(उजव्या हातावर पाणी घेऊन ते ताम्हाणात सोडावे.)

श्री विष्णुस्मरण हात जोडावे आणि ‘विष्णवे नमो’ असे ९ वेळा म्हणावे व शेवटी ‘विष्णवे नमः’ असे म्हणावे.

कलशपूजा

कलशदेवताभ्यो नमः सर्वोपचारार्थे गंधाक्षतपुष्पं समर्पयामि ।

(कलशामध्ये गंध, अक्षता व फूल एकत्रित वहावे.)

घंटापूजा

घंटायै नमः सर्वोपचारार्थे गंधाक्षतपुष्पं समर्पयामि ।

(घंटेला गंधाक्षतफूल वहावे.)

दीपपूजा

दीपदेवताभ्यो नमः सर्वोपचारार्थे गंधाक्षतपुष्पं समर्पयामि ।

(समईला गंधाक्षतफूल वहावे.)

अपवित्रः पवित्रो वा सर्वावस्थाङ्गतोऽपि वा ।

यः स्मरेत्पुण्डरीकाक्षं स बाह्याभ्यन्तरः शुचिः ॥

(या मंत्राने तुळशीपत्र पाण्यात भिजवून पूजासाहित्यावर आणि आपल्या अंगावर

पाणी प्रोक्षण करावे.)

(बाह्य शरीराने) स्वच्छ असो वा अस्वच्छ असो, कोणत्याही अवस्थेत असो. जो (मनुष्य) कमलनयन (श्री विष्णूचे) स्मरण करतो तो आतून

आणि बाहेरून शुद्ध होतो.

श्री लक्ष्मीकुबेर पूजन आणि श्री लक्ष्मीकुबेराचे ध्यान करावे

ध्यायामि तां महालक्ष्मीं कर्पूरक्षोदपाण्डुराम् ।

शुभ्रवस्त्रपरीधानां मुक्ताभरणभूषिताम् ॥

पङ्कजासनसंस्थानां स्मेराननसरोरुहाम् ।

शारदेन्दुकलाकान्तिं स्निग्धनेत्रां चतुर्भुजाम् ॥

पद्मयुग्माभयवरव्यग्रचारुकराम्बुजाम् ।

अभितो गजयुग्मेन सिच्यमानां कराम्बुना ॥

भावार्थ : कापूराच्या चूर्णाप्रमाणे शुभ्र वस्त्र नेसलेल्या, मुक्ताभरणांनी विभूषित, कमळामध्ये निवास करणाऱ्या, स्मित मुखारविंद असलेल्या, शरद

ऋतूतील चंद्रकलेप्रमाणे सौंदर्य असणाऱ्या, पाणीदार डोळे असणाऱ्या, चतुर्भुज, जिने दोन करकमळामध्ये कमळे आणि दोन हातांनी अभय अन्

वरदमुद्रा

धारण केल्या आहेत अशा, जिला दोन हत्ती आपल्या शुंडेतील पाण्याने सर्व बाजूंनी अभिषेक घालत आहेत अशा महालक्ष्मीचे मी ध्यान करतो.

२. ‘आवाहयामि’ आणि ‘समर्पयामि’ हे शब्द उच्चारतांनाच पूजकाने उपचार समर्पित करावा.

आवाहन

महालक्ष्मि समागच्छ पद्मनाभपदादिह ।

पूजामिमां गृहाण त्वं त्वदर्थं देवि संभृताम् ॥

श्री लक्ष्मी पूजा

(हे महालक्ष्मी, श्रीविष्णूच्या चरणकमलापासून तू येथे ये आणि तुझ्यासाठी एकत्रित केलेल्या पूजेचा स्वीकार कर.)

उजव्या हातात अक्षता घ्या.

(प्रत्येक वेळी अक्षता वहातांना मध्यमा, अनामिका आणि अंगुष्ठ (अंगठा) एकत्र करूनच वहाव्यात.)

श्री लक्ष्मीकुबेराभ्यां नमः । आवाहयामि ॥

(हात जोडावेत.)

आसन

श्री लक्ष्मीकुबेराभ्यां नमः आसनार्थे अक्षतान् समर्पयामि ॥

(श्री लक्ष्मीकुबेराच्या चरणी अक्षता वहाव्यात.)

(हे लक्ष्मी, तू कमळामध्ये निवास करतेस तेव्हा माझ्यावर कृपा करण्यासाठी

तू या कमळामध्ये निवास कर.)

(पूजेसाठी छायाचित्र असल्यास फुलाने अथवा तुळशीपत्राने पाणी प्रोक्षण

करावे. मूर्ती अथवा प्रतिमा असल्यास आपल्यासमोर ताम्हणामध्ये ठेऊन पुढील

उपचार समर्पन करावेत.)

पाद्य

श्री लक्ष्मीकुबेराभ्यां नमः । पाद्यं समर्पयामि ॥

(उजव्या हाताने पळीभर पाणी श्री लक्ष्मीच्या चरणी घालावे.)

भावार्थ : प्रवासाचे सर्व श्रम दूर व्हावे म्हणून गंगोदकाने युक्त नाना मंत्रांनी अभिमंत्रित केलेले पाणी पाय धुण्यासाठी देतो.

अर्घ्य

श्री लक्ष्मीकुबेराभ्यां नमः । अर्घ्यं समर्पयामि ॥

(डाव्या हाताने पळीभर पाणी भरून घ्या. त्या पाण्यात गंध-फूल अक्षता घाला. उजव्या हाताने पळीतील पाणी श्री लक्ष्मीच्या चरणी वहा.)

भावार्थ : भक्तावर उपकार करणाऱ्या हे महालक्ष्मी, पापे नष्ट करणाऱ्या आणि

पुण्यकारक अशा तीर्थोदकाने केलेले हे अर्घ्य ग्रहण कर.

आचमन

श्री लक्ष्मीकुबेराभ्यां नमः । आचमनीयं समर्पयामि ॥

(उजव्या हाताने पळीभर पाणी श्री लक्ष्मीच्या चरणी घालावे.)

भावार्थ : हे जगदंबिके कापूर, अगुरु यांनी समिश्र असे थंड आणि उत्तम असे पाणी

तू आचमन करण्यासाठी ग्रहण कर.

स्नान

श्री लक्ष्मीकुबेराभ्यां नमः । स्नानं समर्पयामि ॥

(उजव्या हाताने पळीभर पाणी श्री लक्ष्मीच्या चरणी घालावे.)

भावार्थ : हे महालक्ष्मी, कापूर, अगुरु यांनी सुवासित असे सर्व तीर्थातून आणलेले पाणी तू स्नानासाठी ग्रहण कर.

पंचामृत

श्री लक्ष्मीकुबेराभ्यां नमः । पंचामृतस्नानं समर्पयामि तदन्ते

शुद्धोदकस्नानं समर्पयामि ॥

(दूध, दही, तूप, मध व साखर एकत्र केलेले देवीच्या चरणी वहावे. त्यानंतर पळीभर शुद्ध पाणी घालावे.)

भावार्थ : हे देवी, मी दिलेले दूध, दही, तूप, मध व साखर यांनी युक्त असलेले

पंचामृत स्नानासाठी ग्रहण कर.

गंधाचे स्नान

श्री लक्ष्मीकुबेराभ्यां नमः । गंधोदकस्नानं समर्पयामि ॥

(पळीभर पाणी घ्यावे. त्यात गंध घालून ते पाणी देवीच्या चरणी वहावे.)

भावार्थ : कापूर, वेलची यांनी युक्त आणि सुगंधित द्रव्यांनी युक्त असे मी दिलेले हे गंधाचे पाणी स्नानासाठी ग्रहण कर.

महाभिषेक

(आपल्या अधिकारानुसार श्रीसूक्त/पुराणोक्त देवीसूक्त यांनी अभिषेक करावा.)

त्यानंतर मूर्ती अथवा प्रतिमा आपल्यासमोर ताम्हणात घेतली असल्यास स्वच्छ धुवून पुसून परत मूळ स्थानी ठेवावी आणि पुढील पूजा करावी.

श्री लक्ष्मीकुबेराभ्यां नमः । वस्त्रोपवस्त्रार्थे कार्पासनिर्मिते

वस्त्रे समर्पयामि ॥

(देवीला कापसाचे वस्त्र आणि उपवस्त्र वहावे.)

भावार्थ : तंतूच्या सातत्यामुळे तंतूमय असे आणि कलाकुसरीने युक्त, शरीराला अलंकृत करणारे असे हे श्रेष्ठ वस्त्र हे देवी तू परिधान कर.

कंचुकीवस्त्र

श्री लक्ष्म्यै नमः । कंचुकीवस्त्रं समर्पयामि ॥

(उपलब्धतेनुसार साडी, चोळी अर्पण करावी.)

भावार्थ : हे विष्णुवल्लभे मोत्यांच्या मण्यांच्या समूहाने युक्त अशी सुखद आणि (अनमोल) अमोल अशी चोळी मी तुला देतो.

गंध

श्री लक्ष्मीकुबेराभ्यां नमः । विलेपनार्थे चंदनं समर्पयामि ॥

(गंध लावावे.)

भावार्थ : मलय पर्वतावर झालेले, अनेक नागांनी रक्षण केलेले अत्यंत शीतल आणि सुगंधित असे हे चंदन स्वीकार कर.

हळदकुंकू

श्री लक्ष्मीकुबेराभ्यां नमः । हरिद्रां कुंकुमं समर्पयामि ॥

(हळदकुंकू वहावे.)

भावार्थ : हे ईश्वरी, मी आणले हे ताटंक, हळदीकुंकू, अंजन, सिंदूर आणि आळीता आदी सौभाग्यद्रव्य तुला देतो (याचा स्वीकार कर).

अलंकार

श्री लक्ष्मीकुबेराभ्यां नमः । अलंकारार्थे नानाभरणभूषणानि समर्पयामि ॥

(उपलब्धतेनुसार सौभाग्यालंकार अर्पण करावे.)

भावार्थ : हे देवी, रत्नजडीत कंकणे, बाहूबंध, कटिबंध, कर्णभूषणे, पैजण, मोत्यांचा हार, मुकुट आदी अलंकार तू धारण कर.

पुष्प

श्री लक्ष्मीकुबेराभ्यां नमः । पूजार्थे ऋतुकालोद्भवपुष्पाणि

तुलसीपत्राणि दुर्वाकुंश्च समर्पयामि ॥

(फुले, तुळशी, बेल, दुर्वा तसेच उपलब्धतेनुसार पत्री अर्पण करावी.)

भावार्थ : हे लक्ष्मी, प्राप्त झालेल्या सुगंधामुळे आनंदित आणि मत्त अशा भ्रमरांच्या समूहामुळे व्यापलेला नंदनवनातील फुलांचा संचय तू घे.

धूप

श्री लक्ष्मीकुबेराभ्यां नमः । धूपं समर्पयामि ॥

(उदबत्ती ओवाळावी.)

भावार्थ : हे देवी, अनेक झाडांच्या रसापासून उत्पन्न झालेल्या सुगंधीत

गंधांनी युक्त, जो देव, दैत्य व मानवांनाही आनंदकारक आहे. अशा धूपाला तू

ग्रहण कर.

दीप

श्री लक्ष्मीकुबेराभ्यां नमः । दीपं समर्पयामि ॥

(नीरांजन ओवाळावे.)

(भावार्थ : सूर्यमंडल, अखंड चंद्रबिंब आणि अग्नि यांच्या तेजाला कारणीभूत असणारा, असा हा दीप मी भक्तीस्तव तुला सादर केला आहे.)

(उजव्या हातात तुळशीपत्र / बेलाचे पान / दुर्वा घेऊन त्याच्यावर पाणी

घालावे. ते पाणी नैवेद्यावर शिंपडून तुळशीचे पान हातातच धरून ठेवावे आणि

आपल्या दोन्ही डोळ्यांवर डावा हात ठेवून नैवेद्य दाखवत पुढील मंत्र म्हणत
नैवेद्य समर्पण करावा.)

(लवंग, वेलची, साखर घातलेले दूध तसेच लाडू यांचा नैवेद्य दाखवावा.)

नैवेद्य:

श्री लक्ष्मीकुबेराभ्यां नमः । नैवेद्यार्थे

एला-लवंग-शर्करादि-मिश्रगोक्षी

रत्नडुकादि-नैवेद्यं निवेदयामि ॥

प्राणाय नमः । अपानाय नमः । व्यानाय नमः ।

उदानाय नमः । समानाय नमः । ब्रह्मणे नमः ॥

(हातातील तुळशी देवीच्या चरणी वहाव्या. नंतर उजव्या हातावर पाणी घेऊन पुढील प्रत्येक मंत्र म्हणून ते पाणी ताम्हणात सोडावे.)

श्री लक्ष्मीकुबेराभ्यां नमः । नैवेद्यं समर्पयामि ॥

मध्ये पानीयं समर्पयामि । उत्तरापोशनं समर्पयामि ।

हस्तप्रक्षालनं समर्पयामि । मुखप्रक्षालनं समर्पयामि ।

करोद्वर्तनार्थं चंदनं समर्पयामि ॥

(देवीला गंधफूल वहावे.)

(अर्थ : स्वर्ग, पाताळ आणि मृत्यूलोक यांना आधार असणारे धान्य व त्यापासून
तयार केलेला सोळा आकारांचा नैवेद्य आपण स्वीकार करावा.)

फल

श्री लक्ष्मीकुबेराभ्यां नमः । मुखवासार्थे पूगीफलतांबूलं समर्पयामि ॥

(पळीने उजव्या हातावर पाणी घेऊन ते विडा, सुपारी यांवर सोडावे.)

(अर्थ : हे देवी, हे फळ मी तुला समर्पण करण्यासाठी ठेवतो, त्यामुळे

प्रत्येक जन्मामध्ये मला चांगल्या फलांची प्राप्ती होवो. कारण या चराचर त्रैलोक्यामध्ये फळामुळेच फलप्राप्ती होतांना दिसते म्हणून या फलप्रदानामुळे
माझे मनोरथ पूर्ण होवो.)

तांबूल

(अर्थ : हे देवी, मुखारविंदाचे भूषण असणारा, अनेक गुणांनी युक्त असणारा, ज्याची उत्पत्ति पाताळात झाली, असा माझ्याकडून दिला जाणारा
विडा तू ग्रहण कर.)

आरती

श्री लक्ष्मीकुबेराभ्यां नमः । महानीरांजनदीपं समर्पयामि ॥

(देवीची आरती म्हणावी.)

अर्थ : चंद्र, सूर्य, पृथ्वी, वीज, अग्नी यांमध्ये असणारे तेज हे तुझेच

आहे. (अशी किती ही तेजे तुझ्यावरून ओवाळून टाकावी.)

कर्पूरगौर करुणावतारं संसारसारं भुजगेन्द्रहारम् ।

सदा वसन्तं हृदयारविन्दे भवं भवानीसहितं नमामि ॥

(कापूर (कर्पूर) दाखवावा.)

अर्थ : कापूराप्रमाणे गोरा असणाऱ्या, करुण रसाचा अवतार असणाऱ्या, त्रैलोक्याचे सार असणाऱ्या ज्याने नागराजाला आपला कंठहार केला
आहे, जो सर्वकाळ हृदय कमलामध्ये निरंतर वास करतो, अशा पार्वतीसहीत शंकराला, मी नमस्कार करतो.

नमस्कार

श्री लक्ष्मीकुबेराभ्यां नमः । नमस्कारान् समर्पयामि ॥

(देवीला नमस्कार करावा.)

अर्थ : इंद्रादि देवतांच्या शक्ती असणाऱ्या, त्याचप्रमाणे महादेव,

महाविष्णू, ब्रह्मदेवाची शक्ती असणाऱ्या, मंगलरूप असणाऱ्या, सुख

करणाऱ्या अशा हे मूळ प्रकृतिरूप असणाऱ्या देवी तुला आम्ही सर्व नम्र

होऊन सतत नमस्कार करतो.

प्रदक्षिणा

श्री लक्ष्मीकुबेराभ्यां नमः । प्रदक्षिणान् समर्पयामि ॥

(स्वतःभोवती तीन प्रदक्षिणा घालाव्यात.)

(अर्थ : मी जी जी काही पातके या जन्मात अथवा अन्य जन्मांत केली असतील, ती ती सर्व पातके प्रदक्षिणेच्या प्रत्येक पावलोपावलीं नष्ट होतात.

तूच माझा आश्रय आहेस तुझ्याशिवाय माझा रक्षणकर्ता दुसरा कुणीही नाही; म्हणून हे जगदंबे! करुणभावाने तू माझे रक्षण कर.)

मंत्रपुष्पांजली

श्री लक्ष्मीकुबेराभ्यां नमः । मंत्रपुष्पांजलिं समर्पयामि ॥

(गंध, फूल व अक्षता घेऊन 'समर्पयामि' म्हणतांना दोन्ही हातांच्या ओंजळीने

देवीच्या चरणी अर्पण कराव्या.)

(भावार्थ : हे लक्ष्मी, विष्णूच्या धर्मपत्नी तू ही पुष्पांजली घे आणि या

पूजेचे यथायोग्य फल मला प्राप्त करून दे.)

प्रार्थना

या देवी सर्वभूतेषु लक्ष्मीरूपेण संस्थिता ।

नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमो नमः ॥

(हात जोडून देवीची आणि कुबेराची प्रार्थना करावी.)

अर्थ : हे विष्णुप्रिये तू वर देणारी आहेस, तुला मी नमस्कार करतो, तुला

शरण आलेल्यांना जी गति प्राप्त होते, ती गति तुझी पूजा केल्याने मला

प्राप्त होवो. जी देवी लक्ष्मी (तेजाच्या सौंदर्याच्या) रूपाने सर्व

भूतांत निवास करते. तिला मी त्रिवार (तीन वेळा) नमस्कार करतो. संपत्तीच्या राशींचा अधिपति असणाऱ्या हे कुबेरा तुला मी नमस्कार करतो.

तुझ्या प्रसन्नतेने मला धनधान्य संपत्ती प्राप्त होवो.)

अनेक कृतपूजेने श्री लक्ष्मीकुबेरौ प्रीयेताम् । (असे म्हणून हातात अक्षता घेऊन अन् त्यावर पाणी घालून ताम्हणात सोडावे आणि दोनदा आचमन करावे.)

संदर्भ: अंतर्जाल व्हाट्सअप

.

२. लक्ष्मीपूजन महती:

या पूजनाचे धार्मिक, आध्यात्मिक व व्यावहारिक मुल्य शब्दातीत आहे. इथे लक्ष्मी ही केवळ पैसा, धनप्राप्ती किंवा श्रीमंती याच अर्थाने अपेक्षित नसून ती "श्री" या संकल्पनेवर आधारित आहे. श्री म्हणजे धनधान्य, ऐश्वर्य, संपत्ति, सत्ता, आरोग्य, समृद्धि, यश, प्रतिष्ठा, मानसन्मान, लोकप्रियता, दीर्घायुष्य या सर्वगुणसंपन्न अर्थाने येणे किंवा तिचे आपल्या घरी व व्यवसायाच्या ठिकाणी आगमन होणे अपेक्षित आहे.

या काळात शुचिर्भूतपणे श्रीमहालक्ष्मीच्या तसबिरीची किंवा मुर्तीची उत्तम चौरंगावर सुशोभित मांडणी करून पूजन करावे. सोबत धन, सुवर्ण, बॅन्केची पासबुके, सर्टिफिकेट, नाणी यांचीही पूजा करावी. पूजा पंचोपचार केली तरी चालेल (म्हणजे स्नान, धूप, दीप, गंध आणि नैवेद्य)....मनातील भाव हा कृतज्ञतेचा, श्रद्धेचा असावा. बरेचदा श्रीलक्ष्मीपूजन करताना अनवधानाने श्रीविष्णूचे स्मरण-प्रार्थना करणे राहून जाते

(श्रीमहालक्ष्मी तत्वाचं वैशिष्ट्य म्हणजे जिथे विष्णूचे स्मरण-प्रार्थना होते त्या ठिकाणी तिचा निवास रहातो. कारण ती श्रीविष्णुशिवाय रहात नाही. त्यामुळे तिची पुजा अर्चना करण्याआधी विष्णूदेवांचे स्मरण करणे क्रमप्राप्त आहे हे विसरू नका...नुसते मानसिक स्मरण केले किंवा ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ हा मंत्रजप १०८ वेळा करा तरी चालेल)

घरांतील वातावरण सुगंधित व प्रसन्न असावे....पुजनाचे उपचार हे तुम्ही तुमच्या इच्छेने पण अगदी मनापासून करावेत. लक्ष्मीपुजनासाठी काही प्रभावी मंत्र पुढीलप्रमाणे आहेत. त्यांचा जप प्रत्येक मंत्राचा किमान १०८ वेळा तरी पुजनप्रसंगी करावा. काही मंत्र तंत्रोक्त आहेत तर काही पुराणोक्त किंवा स्तोत्रातील आहेत. मंत्रजप हा शक्यतो पुजन झाल्यानंतर करावा. खाली दिलेल्या सर्वच मंत्रांचा जप करणं जमेल असं नाही पण निदान त्यातील दोन मंत्रांचा जप तरी प्रत्येकी १०८ वेळा करावा....जप झाल्यानंतर प्रार्थना करावी. आधीच्या पैराग्राफमध्ये जे गुण लिहिले आहेत त्यांची (धनधान्य, ऐश्वर्य, संपत्ति, सत्ता, आरोग्य, समृद्धि, यश, प्रतिष्ठा, मानसन्मान, लोकप्रियता, दीर्घायुष्य) प्राप्ती व्हावी अशी प्रार्थना करावी. नैवेद्य दाखवून प्रसाद घरातील मंडळींना वाटावा....ज्यांना जमत असेल, येत असेल त्यांनी मंत्रजपानंतर श्रीसुक्त किंवा महालक्ष्मी अष्टक यांचेही पाठ करावेत ही विनंती.

(अती महत्वाचे:- जर तुम्ही श्रीलक्ष्मीपुजन करणार असाल तर त्यादिवशी मांसाहार, मद्यपान किंवा कोणतेही अनैतिक, अश्लाघ्य आणि अशुभ कृत्य करू नये. त्या दिवशी वादविवाद करू नये. दिवसभरात जमेल तेव्हा अन्नदान करावे. सुवासिनीची ओटी भरावी. कुलदेवतेचे स्मरणचिंतन करावे. लक्ष्मीपुजनाचे वेळी घरच्या ओटीवर/अंगणात दिवे प्रज्ज्वलित असावेत. दिनांक ०७ नोव्हेंबर रोजी कुणालाही उधार-उसनवार पैसे किंवा कर्ज अजिबात देऊ नये. त्या दिवशी फक्त सुवर्णखरेदी व जमीन खरेदीचे व्यवहार असतील तरच पैसे खर्च करावेत. आणि लक्ष्मीपूजन झाल्यानंतर अगदी आवश्यकता असेल तरच पैसे घराबाहेर जावेत, अन्यथा अजिबात नाहीत. जी काही अत्यावश्यक खरेदी वगैरे करायची असेल ती सकाळी किंवा दुपारीच करावी. थोडक्यात आपण महत्प्रयासाने स्थिरलक्ष्मीसाठी केलेली ही उपासना कृतीतून विरोधात्मक होता कामा नये.).

श्रीलक्ष्मीदेवीचे काही प्रभावी मंत्र:- (यापैकी सर्व मंत्रांचा/किमान दोन मंत्रांचा तरी जप प्रत्येकी १०८ वेळा करावा. उच्चार करणे अजिबात शक्य नसेल तर निदान प्रार्थना तरी करावी. काही मंत्र उच्चाराला सोपे असे देत आहे तर काही जरा कठीण आहेत)

१) ॐ श्रीं नमः (यात श्री या शब्दावर अनुस्वार आहे त्यामुळे श्रीम असा उच्चार करावा)

२) ॐ श्री महालक्ष्मी देव्यै नमः

३) ॐ महालक्ष्मै च विद्महे, विष्णुपत्नै च धीमही, तन्नो लक्ष्मी प्रचोदयात

४) ॐ ह्रीम पद्मे स्वाहा

५) ॐ श्रीम ह्रीम श्रीम कमले कमलालये, प्रसीद प्रसीद, श्रीम ह्रीम श्रीम ॐ महालक्ष्मै नमः

६) ॐ या देवी सर्वभूतेषु लक्ष्मीरूपेण संस्थिता, नमस्तस्यै नमस्तस्यै, नमस्तस्यै नमो नमः

७) ॐ आदी लक्ष्मी नमस्तेऽस्तु, परब्रह्म स्वरूपिणी, यशो देही, धनं देही, सर्व कामांश्च देही मे

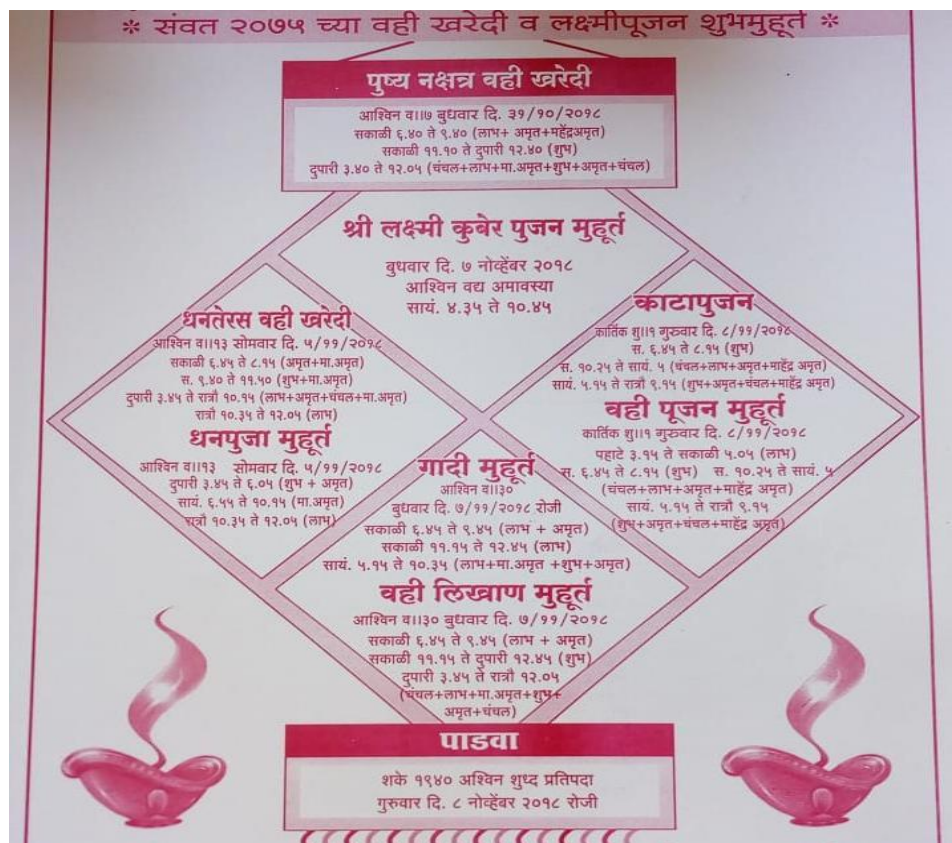
या व्यतिरिक्त तुम्हाला येत असलेली काही लक्ष्मीकारक स्तोत्रे, सूक्ते यांचे पठण तुम्हाला करता येईल. मी स्वतः या कालावधीत तुम्हाला “श्रीसूक्ताचे” मनोभावे पठण करण्याचा सल्ला अवश्य देईन. तुमच्यापैकी अनेकांना “श्रीसूक्त” ऐकून माहिती असेलच. प्रत्येकाने श्रीसूक्त पाठ करावे अशी माझी आग्रहाची विनंती आहे. ते तसं थोडं कठीण असल्याने श्रीसूक्ताचे पुस्तक आणावे, वैदिक सुक्ते नावाची एक सीडी मिळते किंवा युट्युबवर शोधावे. श्रीसूक्ताचे पुस्तक समोर ठेवून एकीकडे ते कानाने ऐकावे. असं केल्यानंतर तुम्हाला ते नक्की जमेल. लक्ष्मीपूजनानंतरही श्रीसूक्त रोज वाचणे श्रेयस्कर आहे.

घरात सोहेर-सुतक असेल तरी माझ्या मते मानसपूजा करायला काहीही हरकत नाही. हाच नियम ज्या घरात मासिकपाळीची बंधने कटाक्षाने पाळली जातात अशा स्त्रीयांनीही, प्रवासात असणाऱ्यांनी आणि आजारी बेडरिडन व्यक्तींनीही अंमलात आणावा...मानसपूजा करताना देखील संध्याकाळी आंधोळ वगैरे करून शांतपणे सुखासनात बसावे (अगदी बेडवर बसलात तरी हरकत नाही) मोबाईल बंद करावा. घरातील कुणीही पुढची थोडावेळ डिस्टर्ब करू नये असे सांगूनच बसावे. बसल्यानंतर डोळे मिटून घ्यावेत आणि वर वर्णन केलेली पूजा जणूकाही आपण प्रत्यक्ष करत आहोत असे समजावे आणि ते “लाईव्ह टेलिकास्ट” नजरेसमोर आणावे. मंत्रजप करावा. मानसपूजेत कोणतीही बंधने नसतात हे ध्यानात घ्यावे आणि हा पर्वणीचा काळ वाया दवडू नये. .

आपल्या सर्व बंधुभगिनींना, आप्तेष्टांना मार्गदर्शन होवून सर्वत्र समृद्धीचे, समधानाचे वातावरण पसरावे हीच श्रीलक्ष्मीनारायणांच्या चरणी प्रार्थना....

.....सचिन मधुकर परांजपे (पालघर)

३. लक्ष्मीपूजन-लक्ष्मी-कुबेर पूजन

कार्यकारण भाव : बलीच्या बंदिवासातून माता लक्ष्मीची सुटका, लक्ष्मीकारक व्रतांपैकी एक.

*पूजा साहित्य *

गंध, अक्षता, हळदी-कुंकू, फुले (शक्यतो पांढरी रुई, पांढरी जास्वंदी, पांढरी शेवंती, पांढरी कन्हेर, झेंडू इ.) तुळशी पत्र, निरांजन, धूप, नागवेलीची पाने, खारीक, बदाम, नाणे, पाण्याचा तांब्या, फळे, नैवेद्यास, पुरण पोळी, साळीच्या लाह्या, बत्ताशे, फराळाचे पदार्थ इ. (ग्रंथ-नित्यसेवा, श्री दुर्गा सप्तशती, श्री स्वामी समर्थ सेवा मासिक अंक)

*पूजा मांडणी व पूर्वतयारी *

पूजेची वेळ सायंकाळी ५:३० नंतर पान क्र. ३० वर दिलेल्या चित्रानुसार प्रदोषकाळापूर्वीच मांडणी करावी. (सायं. ५:३० वा.)

१) देव्हान्यासमोर एक मोठा पाट ठेवावा व त्यावर पूजेसाठी आणलेले नवीन वस्त्र अंथरावे.

२) चित्रात दिल्यानुसार पाटावर स्वस्तिक काढावे (त्यावर बाहेरून पूजा करून आणलेली नवीन केरसुणी ठेवण्यात येईल.) पाटावर डाव्या बाजुला लक्ष्मी नारायण यांची प्रतिमा ठेवावी, त्याच्या समोर दोन स्वतंत्र जोडपानांवर कोजागरी पौर्णिमेस वापरलेल्या देवी लक्ष्मी आणि कुबेर यांच्या सुपाऱ्या ठेवाव्यात. त्यानंतर दोन सुक्या खोबऱ्याच्या वाट्यांमध्ये अनुक्रमे खडीसाखर व बत्ताशे-साळीच्या लाह्या भराव्यात. त्यानंतर या दोन्ही वाट्या जोड पानावरील सुपारी स्वरूपातील देवतांच्यासमोर ठेवाव्यात.

३) लक्ष्मी नारायण यांच्या प्रतिमेशेजारी कुलदेवतेचा टाक ठेवावा.

४) त्याच्यासमोरील बाजूस चार हत्तींनी युक्त असलेली माता लक्ष्मीची प्रतिमा अथवा नाणे ठेवावे, त्यासमोर एक नारळ ठेवावे. पैसे, सोने, चांदी, फळे, फराळाचे पदार्थ इ. चित्रात दर्शविल्याप्रमाणे त्या त्या ठिकाणी ठेवावे. पूजेच्या उजव्या बाजूस शंख तसेच डाव्या बाजूस घंटा ठेवावी, अशा पद्धतीने पूजेची मांडणी केल्यानंतर पूजेसमोर तसेच प्रवेशद्वार आणि तुळशी वृंदावनाजवळ रांगोळी काढावी. तुळशीपासून पूजेच्या ठिकाणापर्यंत रांगोळीने लक्ष्मी तसेच गायीची पावले काढावीत.

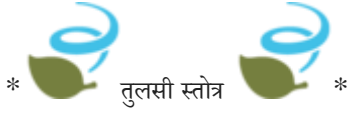
५) तदंतर देवघर, प्रवेशद्वार, तसेच तुळशीजवळ पणत्या प्रज्वलित कराव्यात.

६) पूजेला सुरुवात करताना घरात तुपाचा दिवा व धूप लावावा, सर्वत्र गोमूत्र शिंपडावे. घरातील वातावरण शांत ठेवावे. टी.व्ही. टेप बंद ठेवावेत.

*पूजन विधी *

सायंकाळी ५:३० वा. पूजेस सुरुवात करावी. पूजेची सुरुवात तुलसी पूजनाने करावी.

१) तुलसी पूजन — प्रथम तुळशीजवळ जाऊन दिवा अगरबत्ती लावून, हळद-कुंकू, अक्षता व फुले वाहून तिची पंचोपचार पूजा करावी.
(पंचोपचार पूजा- गंध, अक्षता, हळदी-कुंकू, फुले, धूप, दीप व श्री लक्ष्मी पूजन मांडणी खडीसाखरेचा नैवेद्य) *यानंतर एक वेळा तुलसी स्तोत्र किंवा तुलसी मंत्र अकरा वेळा म्हणावा.*

“तुलसी सर्व व्रतानां महापातक नाशिनी। अपवर्ग प्रदे देवी वैष्णवानां प्रिय सदा।

सत्ये सत्यवतीचैव त्रेताया मानवी तथा। द्वापारे चावतीर्णासी वृन्दात्वं तुलसी कलीः॥”

*तुलसी मंत्र *

“ॐ ह्रीं क्लीं ऐं वृन्दावन्यै स्वाहा॥”

२) तसेच पूजेसाठी आणलेल्या नवीन केरसुणीची पंचोपचार पूजा करावी.

३) तदपश्चात प्रवेश द्वाराजवळ यावे, प्रवेशद्वाराची हळद-कुंकू वाहून पूजा करावी.

४) त्यानंतर पूजेच्या ठिकाणी यावे, बाहेरून पूजा करून आणलेली केरसुणी चित्रात दाखविलेल्या जागी ठेवावी. त्यानंतर निम्नलिखित क्रमानुसार पूजा करावी.

सर्व प्रथम देवघरातील श्री स्वामी समर्थ महाराजांच्या फोटोची पूजा करून श्री स्वामी स्तवन म्हणावे तसेच 1 माळ श्री स्वामी समर्थ जप करावा.

त्यानंतर महिलांनी स्वतःच्या कपाळाला हळदकुंकू तर पुरुषांनी अष्टगंध लावावा.

आचमन :

भगवान विष्णूच्या 24 नावांपैकी प्रथम तीन नावांनी पाणी प्राशन करावे व पुढील दोन नावांना पाणी सरळ हाताने ताम्हणात सोडावे नंतर हात जोडून पुढील नावे म्हणावीत.

१) ॐ केशवाय नमः

२) ॐ नारायणाय नमः

३) ॐ माधवाय नमः

४) ॐ गोविंदाय नमः

५) ॐ विष्णवे नमः

६) ॐ मधुसुदनाय नमः

७) ॐ त्रिविक्रमाय नमः

८) ॐ वामनाय नमः

श्री लक्ष्मी पूजा

- *९) ॐ श्रीधराय नमः*
- *१०) ॐ ऋषिकेशाय नमः*
- *११) ॐ पद्मनाभाय नमः*
- *१२) ॐ दामोदराय नमः*
- *१३) ॐ संकर्षणाय नमः*
- *१४) ॐ वामनाय नमः*
- *१५) ॐ प्रद्युम्नाय नमः*
- *१६) ॐ अनिरुद्धाय नमः*
- *१७) ॐ पुरुषोत्तमाय नमः*
- *१८) ॐ अधोक्षजाय नमः*
- *१९) ॐ नारसिंहाय नमः*
- *२०) ॐ अच्युताय नमः*
- *२१) ॐ जनार्दनाय नमः*
- *२२) ॐ उपेन्द्राय नमः*
- *२३) ॐ हरये नमः*
- *२४) ॐ श्रीकृष्ण परमात्मने नमः*

* ❀ प्राणायाम ❀ *

प्राणायाम करण्यापूर्वी पुढील विनियोग म्हणावा.

‘प्रणवस्य परब्रह्म ऋषि। परमात्मा देवता। देवी गायत्री छंदः। प्राणायामे विनियोगः॥’

नंतर खाली दिलेली कृती करावी :

प्रथम मधल्या दोन बोटांनी डावी नाकपुडी बंद करून उजव्या नाकपुडीने श्वास आत घ्यावा व नंतर अंगठ्याने उजवी नाकपुडी बंद करावी व मनातल्या मनात गायत्री मंत्र म्हणावा.

ॐ भूः ॐ भुवः ॐ स्वः ॐ महाः ॐ जनः ॐ तपः ॐ सत्यं ॐ तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गोदेवस्य धीमहि। धियो यो नः प्रचोदयात्॥

नंतर डाव्या नाकपुडीवरील बोट काढून श्वास बाहेर सोडावा व उजव्या नाकपुडीवरील अंगठा काढून घ्यावा, या क्रियेला प्राणायाम म्हणतात. नंतर उजव्या हाताने दोन्ही कानास (प्रथम उजवा) व तोंडास पाचही बोटांनी स्पर्श करावा, व पुढील मंत्र म्हणावा:

‘ॐ आपोज्योतीरसोमृतं ब्रम्ह भू भुवः स्वरोम्॥’

त्यानंतर हातात पाणी घेऊन निम्नलिखित संकल्प म्हणावा :

*संकल्प : *

‘मी (अमुक) गोत्रात उत्पन्न (अमुक) नावाचा/नावाची परब्रह्म भगवान श्री स्वामी समर्थ महाराजांचा/महाराजांची सेवेकरी माझ्या घरातील व कुटुंबातील कायिक, वाचिक, मानसिक दारिद्र्य निवारण होऊन क्षेम, स्थैर्य, आयु, आरोग्य, ऐश्वर्य, अप्राप्त लक्ष्मी प्राप्तीसाठी व प्राप्त लक्ष्मी चिरकाल संरक्षित राहण्यासाठी तसेच गुरू, आई-वडील यांची भक्ती, सेवा व सान्निध्य प्राप्तीसाठी तसेच घरातील क्लेश, कलह निवारण होऊन घरात, कुटुंबात एकोपा राहण्यासाठी यथाशक्ती, यथाज्ञानेन दीपावली निमित्त श्री लक्ष्मीपूजन करीत आहे.’

त्यानंतर श्री गणेश ध्यानमंत्र म्हणावा :

‘वक्रतुंड महाकाय सूर्यकोटी समप्रभः।’

निर्विघ्नं कुरु मे देव सर्व कार्येषु सर्वदा॥

त्यानंतर कुटुंबातील सर्व सदस्यांनी सामूहिक पद्धतीने देव्याच्यातील श्री गणेश मूर्ती वर अथर्वशीर्ष म्हणून अभिषेक करावा व नंतर पूजेच्या कलशात गंध, अक्षता, हळद-कुंकू, फुले वाहून गंगादी सप्त नद्यांचे स्मरण करत नमस्कार करावा.

‘ॐ पुण्डरीकाक्षाय नमः।’

म्हणत पूजेच्या तांब्यातील पाणी सर्व पूजा साहित्य व स्वतः वर शिंपडावे.

त्यानंतर फक्त कुलदेवतेच्या टाकावर 16 अथवा 1 वेळा श्रीसूक्त म्हणून अभिषेक करावा (टाक तांम्हणात घ्यावा) व नंतर पुसून जागेवर ठेवून गंध, अक्षता, हळद-कुंकू, फुले वाहून पूजन करावे.

त्यानंतर श्री लक्ष्मी ध्यान मंत्र म्हणावा :

* श्री लक्ष्मी ध्यान मंत्र — *

‘ॐ कान्त्या कांचनसन्निभां हिमगिरी प्रख्यैश्चतुर्भिर्गजैः हस्तो त्क्षिप्त हिरण्मय अमृत घटै रासिंचमाना श्रियम्॥’

विभ्राणां वरमब्जयुग्मभयं हस्तैः किरीटोज्ज्वलां। क्षौमाबद्धनितम्बबिम्ब ललितां वंदेऽरविन्द्रस्थिताम्॥

त्यानंतर पूजा मांडणीतील सर्व देवतांचे गंध, अक्षता, हळद-कुंकू, फुले, तुळशी पत्र वाहून पूजन करावे, धूप दीप ओवाळावा व पुरणपोळीसह अन्नाचा तसेच लाह्या बत्ताशे, फराळाचे पदार्थ, फळे इ. चा नैवेद्य दाखवावा.

त्यानंतर माता लक्ष्मीची प्रार्थना म्हणावी.

* श्री लक्ष्मी प्रार्थना : *

‘त्रैलोक्यपूजिते देवी कमले विष्णूवल्लभे। यथा त्वमचला कृष्णे तथा भव मयि स्थिरा॥’

कमला चंचला लक्ष्मीश्चला भुतिर्हरि प्रिया। पद्मा पद्मालया सम्यगुच्चैः श्रीपद्मधारिणी॥

धनदायै नमस्तुभ्यं निधी पद्मधिपायच। भूवन्तूत्वत्प्रसादान्मे धन धान्यादि संपदा॥

त्यानंतर एक वेळा तंत्रोक्त देवी सूक्त वाचावे व सप्तशती ग्रंथातील क्षमाप्रार्थना म्हणावी.

त्यानंतर सेवा केंद्रातील क्रमानुसार सायंकाळची आरती करावी. श्री गणपतीच्या आरतीनंतर देवीची आरती म्हणावी. पूजेच्या समाप्ती नंतर अभिषेकाचे तीर्थ सर्व घरात शिंपडावे.

हे लक्ष्मीकारक व्रत असल्यामुळे कुटुंबातील सर्व सदस्यांनी सामूहिक पद्धतीने खालील विशेष सेवा रुजू करावी :

* एक माळ श्री ऋणनाशक गणेश मंत्र*

- * एक माळ श्री लक्ष्मी गायत्री मंत्र*
- * एक माळ कमलात्मक मंत्र*
- * एक माळ 'श्री' मंत्र*
- * एक माळ षोडशी मंत्र*
- * एक माळ श्री विष्णू गायत्री मंत्र*
- * एक माळ श्री विष्णूचा मंत्र*
- * एक माळ श्री कुबेर मंत्र*
- * एक माळ श्री स्वामी समर्थ मंत्र*
- * एक वेळा गीतेचा पंधरावा अध्याय, गीतेची अठरा नावे*
- * एक वेळा व्यंकटेश स्तोत्र*
- * एक वेळा विष्णू सहस्रनाम स्तोत्र*
- * एक वेळा श्रीरामरक्षा*

अलक्ष्मी निस्सारण :

या दिवशी घराची सर्व दारे, खिडक्या रात्री 12 वाजेपर्यंत उघड्या ठेवाव्यात तसेच सर्व दिवे सुरू ठेवावेत. बरोबर रात्री १२ वाजता जुन्या केरसुणीने घरातील मागील भिंतीपासून एका सरळ रेषेत केरसुणी न उचलता झाडत आणावे. केरसुणी उंबरठ्यावर आपटावी व तिचा एक फड तोडून बाहेर टाकावा. ही कृती करत असतांना *‘अलक्ष्मी निःसारण’* म्हणावे. यानंतर जर कधी घरात मतभेद, कटकट झाली किंवा बाधित व्यक्ती घरात आली तर ती व्यक्ती निघून गेल्यानंतर वरील प्रमाणे कृती करावी. यामुळे घरात आनंद, सुख समाधान तसेच लक्ष्मी स्थिर होण्यास मदत मिळते. या दिपावली पर्व काळात अन्नदानादी दानधर्म करावा. श्री माता लक्ष्मींना शांतता अधिक प्रिय आहे. त्यामुळे लक्ष्मी पूजनाच्या दिवशी कर्कश वाद्ये, फटाके वाजविणे टाळावे, कारण त्यामुळे माता लक्ष्मी घरात प्रवेश करीत नाहीत.

(संदर्भ आंतरजाल)

वरील भगवान कूबेरांचा एक छान , हसतमुख व आनंदी फोटो आहे. हा प्रसन्न मूर्तेतील फोटो ,आपण घराच्या हाॅलमध्ये ,उत्तर दीशेला भींतीवर लावून समोर एक काचेची कीवा लाकडाची फळी लावावी.हा घरात समृद्धी व आनंद आणणारा फोटो आहे...दर बूधवारी..एकादशीला..अमवास्या..पोर्णमिला या फोटोचे पूजन करावे..'धनदेवता कूबेर ऊपासना ' या पुस्तकात पूजनविधी मी दीला आहे. अशाच प्रकारचा अन्य प्रसन्न मूर्तेतील कूबेर फोटो चालेल मी ऊदाहरणासाठी दीला आहे..नोंद घ्यावी..

